

מסורת הש"ס

(א) גילת ל: ונדרש ד: פנות
ח: סנהדרין כג: מ"ק ט"ז:
כ: ו' ו' ו' ו' ו' ו' ו' ו' ו' ו'
רש"י ד: סנהדרין כג:
(ה) כ"ג ר"ב,

נוסחת הירב"ן

(א) שפוטת משה השקפה:
ב) ונענו שפוטת משה על
הרשע ונעל מלמטה על
הרשע מלמטה עד סופו
הקדוש: (ב) ומתגדל מלמטה
למטה מתקום שפוטת עשויו
לפני נמר גידולו מחילי לגדל
המתגדל עד עיקר הרשע
(ד) וסותר לו:
ה) דהאי: (ו) לעניניש:
ז) שפוטת משה לוח כביי:
ח) דרש"י: ט) דלחב:
י) כח: כז: דלעיל קיימא:
כ) שפוטת משה השקפה
לעניניש: (מ) גבול:

הגהות ה"ב"ח

(א) כ"ג איבעיא ליה הכי
(ב) חילת' חזית' וי"ב מדברי
רש"י שפוטת משה
בינא: (ג) ש"י ד"ה או
ממשוה הכי מלחמת וי"ב
שערי מלחמת דהאי
לעיל: (ד) ד"ה דלעיל
וכי דקמטת דהא שפוטת
גבורת דהוא שפוטת
למטה הגדל מחמת
ששוכב בעיל' וי"ב
לעיל: (ה) וי"ב:
מקמטת וי"ב עד השפוט
בעינא לפשוט וי"ב מדרי
התנא אבל שפוט:

הגהות מורה"ב
גשרבורג

[א] רש"י ד"ה מלחמת
מסורתיש. היתה מלחמת
במקום וי"ב מתקומת:
נחחן י"ב סתם נזירות וי"ב
שליש יום דעמטת וי"ב
משה דבעית' כדי נזירות
כשעת הגבלת של משה
שיחא כ"ל:
ג] בא"ד ולא גלחוה וי"ב
לעיל גידול שער סתם ל'
רבינן. מן וי"ב עד לנענע
מתקן. וי"ב גידול שער
סותר לביש מדרבנן. כ"ל
א"ת. רש"י: ד] ד"ה
ז"ר שפוטת משה כ"ל:
ה) שפוטת משה וי"ב נזירות
[ה] ד"ה וי"ב וי"ב וי"ב
והשפוטת אחר שני. היתה
שנו מתקן. וי"ב שיעור:
[ו] ד"ה משה וי"ב עני
למקם האיצנא שפוטת
ל"ל: [ז] ד"ה סתם וי"ב
שפוטת משה מלחמת. וי"ב
מקמטת:

לעני רש"י
לעניניש כ"ג רש"י.

שלישה מינין פרק ששי נזיר

ל"א.

עין משפט
נר מצוה

בג א מ"י פ"ג מה'ג'
נזירות הלכה א פתח
לחין רמב'
בג ב מ"י ט"ז פ"ו הלכה
א:
בג ג מ"י ט"ז פ"ה הלכה
א:
בג ד מ"י ט"ז פ"ה הלכה
א:

הגהות הרומש"ח

1. ז"ל פ"ג. 2. כ"ג פ"ג. 3. ז"ל פ"ג. 4. ז"ל פ"ג. 5. ז"ל פ"ג. 6. ז"ל פ"ג. 7. ז"ל פ"ג. 8. ז"ל פ"ג. 9. ז"ל פ"ג. 10. ז"ל פ"ג. 11. ז"ל פ"ג. 12. ז"ל פ"ג. 13. ז"ל פ"ג. 14. ז"ל פ"ג. 15. ז"ל פ"ג. 16. ז"ל פ"ג. 17. ז"ל פ"ג.

פ"י הרא"ש

והא אוחביה רב ספא
ה' רב ספא הקשה מהך
ברייא לאביי ואי אחא
ללקי שש ואי לא אחא תנא
מנא אי"ב מאי אוחביה
ומשני רב ספא הגיה ה'
בברייא כד לרבי א'
אביי נטרא גמיר לו א'
מסבא אמרה ניהלה. דא
מסבא הוה אפי ניהלה
כשקשה לו כי בברייא
הה דרבי ביה: הוגים אילו
הפריש. הגריניש ר'
ויסי הוה נתון סימן כד
שלא שטענ' וזו של בהמה
דהצטין קרוי וזו: סתם
ניזוהי ל' יום. כבר תנינא
לעיל ולא תני אלא
אנב דבעי להווי סיסא
גילה או שגלחוה לטעמי
סותר ל' יום. פ"י סותר
עד שיהיה לו גידול שער
של ל' יום בגיל מלחמת
של מצוה כגון אצל החמור
ביום בלאת [צריך לנענע]
ל' יום פסח אחרי ואם
לגלחוה לאחר ל' יום מנה
מקצת אכוחו ימים ח'
ומשילם עליהם נזירותו
כד שיהיה לו גידול שער
של ל' יום ביום הגבלת של
מצוה. ר"א רב דבי ס"ל
מדחקי ב' חרצנים הוגים.
אלא לא לבי חרצניש יד
וג אהר. ספורצניש יד
עצורניש. שפוטת דוג (רהוה)
הוא החצות ששערין אותו
להוציא סמט יד: הוא
ביניה. פ"י שער מלחמת
רבי מתחיתו דהיינו סקום
חבורו משה הוא עולה
וגדל: או מלעיל. היינו
מער החצות. וקרי ליה
מלעיל לפי שהוא זקף
לפניה כששער קטן:
ושירי בו כדי לנחוק ראשו
לעיקרו בכל שער ושער
והיינו שיעור חשוב בשער
כדאמרינן בשפוטתין שכן
דרכו להיות גדול בתוך
ד' ימים: א' אמת מלחמת
רבי הרי לא שירי בו כדי
לנחוק ראשו לעיקרו משער
שהיה בו כשעת קבלת נזרו
וצריך לפתור: אלא א"א
מלעיל רבי מאי דאקריש
הוא קאי ותשאר בו שיעור
חשוב משער שהיה בו
כ"ד מלחמת רבי ברישא

והא אוחביה חמש ומאהר דלא תניא מ"ט אוחביה. כלומר והלא רב
ספא עצמו היה מקשה מיניה לאביי ואי תנא לא מני ה' מ"ט
אוחביה הוא: א"ר פפא אמר סברי לאו גמרא הוה בדיה. לך דקמי
מלשי והוספמי על לשון הגמרא חמש והלקות לאביי לראות את
מדעתו אמרה למימרא דידיה דלא
בכל ימור מדבריו ולא ידחוק למך
הכרימא לדבריו ולא ידענא דגמרא
הוא בדיה ואוחבי' ולא הדר ביה
ולך כנחמי דגמרא הוה בדיה:
(א) מחורצניש ספורצניש. דהיינו
הגרעין וכן בנמי'
ע"ז (דף לז): פורצניש דיון נמך
ועוצרין היינו הקליפה ואשפת מתרגמינן
ועצרים וסמיטה היינו נקליפה
שפוטת הקליפה החיונה שיש בה
למלחמת קלמ ולא נגרעיה:
סתם נזירות ט"ז יום. כבר שנינו
זה בפ"ק (דף ה.) וי"ב וי"ב
דבעי למתני גילה או שגלחוה לטעמי
סותר ל' יום מני נמי סתם [נזירות]
שליש יום ב' ועמטא דסותר ל' יום
משה דבעי נזירות שפוטת ו'
הגלחת של מצוה כדי שיהא שערו גדל
כפי שראוי לגדל סתם נזירות דהיינו
שליש יום ומיירי שגלחוה ביום
מלחמת שהיה אס לגלחוה בעיטס' לו
יומר להי ספור את הכל אר' ימור
וימנה מה שמנה כבר ואולי הכי נמי
קאמר סותר עד שיהו שערותיו כדי
שליש יום כן נמלא צפירות של י"ב
יתקן והלכך נזירות של יום ימור
גלחוה ביום שלישי אינו סותר כלום
דלכא עדין גידול שער קודם יום
הגלחת ואם גלחוה אחר שכלו ימיו
[ואין] גידול שער סותר [ל'] לרננן
כדמוכח בגמרא:

אוחביה חמש ומאהר דלא תניא חמש מ"ט
אוחביה אמר רב פפא אמר סברי לאו גמרא
היא בדיה והדר ביה ולא ידענא דגמרא היא
בדיה ולא הדר ביה: רבי אלעזר בן עזריה
אומר רב יוסף כמאן מתרגמינן
מפורצניש ועד עצורניש כר' יוסי: גמרא
נזירות ל' יום: ז"ל או שגלחוהו לסתם
סותר ל' יום: נזיר שגילה בין ביום בין בתער
או שסיפספ כל שהוא חייב: גמ' איבעיא
להו האי (א) מויה מלחמת רבי או מלעיל
למאי נפקא מינה לנזיר שגלחוהו לוסתים
ושירי בו כדי לכוף ראשו לעיקרו אי אמרת
מלחמת רבי נזירות הא שקליה אלא אי
אמרת מלעיל רבי מאי דאקריש בעי קאים
ת"ש מהא אינבא איהו דקאים בעיקבא
דבינתא ואי סלקא דעתך מלחמת רבי ברישא
דבינתא בעי למיקם לעולם מלחמת רבי
ואגב חיותא נחית ואויל אינבא ת"ש אינבא
מתה ברישא דבינתא ואי סלקא דעתך
מלעיל רבי בעיקבא דבינתא בעי למיקם
התם נמו משום דלית בה חילא שרוגי
שריגא ואויל תה שמע מבלורית דכושיים
דבתר דמגדלן הא רפיא מלחמת התם נמו
אידי דקמטתא היא משיכבא דרפיא תני
שמע מסקרתא דרפי עמרא מלחמת
י' ותניא ותו כד צבעי סביא דיקהוון חוורן
עיקבי

נזיר שגילה בין ד' במספרים: או שסיפספ. פירוש תלם: כל שהוא.
אפי' שער אחד לוקח עליו מיירי שערק השיעור מעיקרו
ומשיתו מן השורש כעין שער דלוקח מקרא דתער לא יעבור על
לראש דמרינן בגמרא שאר המעצורין: שער צאתה רבי.
משרשו מעיקרו הוא מגביה וגדל מה' שהשער גדל ממחר ועולה
הקמון לראש אחר ימים יהיה צחוק: או מלעיל רבי. מלאש השער
הולך וגדל אצל סמוך לראש אין [ו] ממקומו: ורש"י ר' ברי
צ"בוק ראשו צעקרו. ככל שער ושער [שיעור] צעלמא הוא וכסמוך
אמר [א] ש"ט יגדל השער זו' ימים וכך ש' חצינה שער: א"א אמת
מלחמת רבי נזירותו הא שקליה. כלומר השיעור שהקדים ביום נזרו זה
נעלו וגלחוה וזה ששיירו בו כדי לכוף אין זה משער שהיה לו משעת
קבלת שער אלא נמה זו אחר כן וסותר אחרי שלא נשתייך מאותו
שער שזה צבולת נזרו ואי אמרת מלעיל רבי מאי דאקריש אותו
דאיתו ששיירו דהוא מאותו שיעור שהקדים וכך הוא שיעור משבו
ואינו סותר כלום: ת"ש מהא אינבא. פירוש צ"ל מיני: דקאי
בעיקרא. פירוש בעיקר השיעור סמוך לראש ולא מלאש משע צנידול
שער ש"ט דמלעיל רבי ומש"ה בעי שפוטת סמוך דקאי קאי.
דאי שגלחת רבי ברישא דבינתא שער הניקס האיצנא [ו] והשער הולך
וגדל מעיקרו ולמעלה: אנב חיותא נחית ואוי". אינבא הוא יורד'
למטה כשהשער גדל מלמעלה מ' מרום הרשע: ברישא דבינתא.
לאוי ברישא אלא צחוק מן הרשע קאמר: ואי ס"ה מלעיל רבי
בעיקרא דבינתא בעי צ"ביקם [במקום] שעתה שפוטת מיה שיהי
שט משה: התם נמי משום ד"ית בה חילא. כלומר צו שהרי משה
עיקבי

שמטה ואולה [ו] מחורבתי ויורדת לראש השער שהוא תלוי למטה לזר הארך ואין לו כח להאחו למעלה לזר הרשע: ת"ש מבלורית של ביושיים
שמתיים בלורית [נכרשאיסן] לשם ע"ז ובעשר ארץ: מגלחין כל סביב ראשו ומה שהיו מתיינין הן גידולו [ו] אותה קלעיה סמוך [ו] לראש ואינו
מודק ככראשונה ואי מלעיל רבי אמאי [ו] אלא דאי מלחמת רבי ונדחית הקליפה לפנים והלאה מן הרשע ונמלא כי שער סמוך לראש
אינו קלוע ולכן היו כפרושי [ו] ומשני אידי דקמטת היא משיכבא רפיא שהוא שוכב עליה וטעמת ממקומה ונפרית סמוך לראש:

בשעת קבלת נזרו ואינו צריך לפתור: ח"ש מאינבא חיה. לנטש כלע"ז דקאי בעיקר דבינתא חיה הם נכסאים בשער סמוך לראש כי שם היא גדלה ואינה זזה משה: ואי ס"ה מלחמת רבי ברישא
דבינתא בעי למיקם. לפי גודל השער היה לו להתרחק מן הראש עד שכלכוף תמצא סוף השער אלא ורואי מלעיל רבי והלכך אינה זזה ממקומה: ומשני דלעיל מלחמת רבי אלא ואגב חיותא נחית
ואויל ומחורבתי חזיר אצלו הראש מלמטה מיעוט הארם וליחותו: ח"ש מאינבא משה שנמצאת סוף השער. אלמא מלחמת רבי. ולכן היא מתרחקת מן הראש כפי גידול שער. דאי מלעיל רבי לא חזו
מסקומה וחטאת חזיר אצלו הראש: ומשני לעיל מלעיל רבי ומשום דלית בה חיותא [משחשש] (משחשש) ויורדת למטה. ח"ש מבלורית של גויים שנגדילים בלורית לשם עבודת כוכבים. ושם הם מסתפרים
מגלחום סביב ראשם ומה שהם מתיינים עושים קשר כדי להיות הקליפה כלפי הראש עושים קשר כדי להיות הקליפה קיימא ושהם גדלים והולכים רפה הקשר סמוך לשער מותרת במחילתה:
ומשני אידי דקמטת משכבא. ע"י השכבה ששוכב עליו נקמט והולך ורפה: ח"ש ספקרתא דרפי עמרא מלחמת. ספקרתא. מין צבע ארום שצבעו בתן בהמות והביקס הצבע מתפרש הגמא אצל הגוף הבמה. ואח"כ מתרפה
הצמר אצל סקום עיקרו ואי מלעיל רבי אפיא מתרפה: ומסבא דצבעין דקניהן. יש קנים צובעין וקניהם שחורים כדי שיהיו נראים כחורים. והיוורין עיקרי נימון וכשהשער גדל נראים